

Comisia de Atestare a CNAA

**Reforma studiilor doctorale.
Viziunea CNAA**

Ce trebuie să fie doctoratul?

- **Doctoratul reprezintă un proces de învățare prin cercetare, care contribuie la dezvoltarea de cunoștințe, competențe și abilități cognitive, care se materializează în capacitățile:**
 - a) de a înțelege sistematic și comprehensiv domeniul de studiu și de a utiliza metodele de cercetare asociate acestui domeniu;**
 - b) de a concepe și implementa un proiect de cercetare și de a face managementul cercetării în condițiile respectării deontologiei profesionale;**
 - c) de a contribui la progresul cunoașterii prin cercetare originală cu impact național sau internațional, demonstrată prin publicații științifice;**
 - d) de analiză critică, evaluare și sinteză a unor idei noi și complexe;**
 - e) de comunicare cu comunitatea profesională și cu societatea civilă în contextul domeniului său de cercetare;**
 - f) de a contribui la promovarea dezvoltării tehnologice, sociale și culturale în contextul unei societăți și economii bazate pe cunoaștere.**

Pe ce principii să organizăm doctoratul?

- Organizarea doctoratului în conformitate cu exigențele societății bazate pe cunoaștere și cerințele pieței muncii;
- Existența unei structuri de bază de organizare a studiilor - școală doctorală, dar a formelor diverse de pregătire doctorală;
- Acces egal și echitabil la programele de studii universitare de doctorat;
- Asigurarea calității studiilor universitare de doctorat prin promovarea de criterii, standarde și proceduri și evaluări periodice a programelor, școlilor doctorale, doctoranzilor și conducătorilor de doctorat;
- Racordarea la cele mai bune practici internaționale și la tendințele din cercetarea modernă (interdisciplinaritate, transdisciplinaritate, cooperare etc.);
- Susținerea cooperării interne și internaționale în procesul de realizare a programelor de studii, în special a mobilității internaționale a doctoranzilor;
- Asigurarea unui cadru financiar adecvat, stabil și stimulator pentru tineri.

PRINCIPIILE SALZBURG

- 1. Cunoașterea prin cercetare**
- 2. Pregătirea doctorală (programele de studiu) parte integrantă a politicilor și strategiilor IOD**
- 3. Asigurarea unei diversități de forme de pregătire doctorală**
- 4. Doctorandul considerat ca cercetător la început de carieră**
- 5. Recunoașterea rolului crucial al supervizării și evaluării**
- 6. Atingerea maselor critice după mai mulți parametri**
- 7. Durata studiilor 3 - 4 ani**
- 8. Promovarea de structuri inovatoare, oferire de abilități transferabile**
- 9. Creșterea mobilității internaționale, interdisciplinare și intersectoriale**
- 10. Recunoașterea nevoii de finanțare adecvată și sustenabilă**

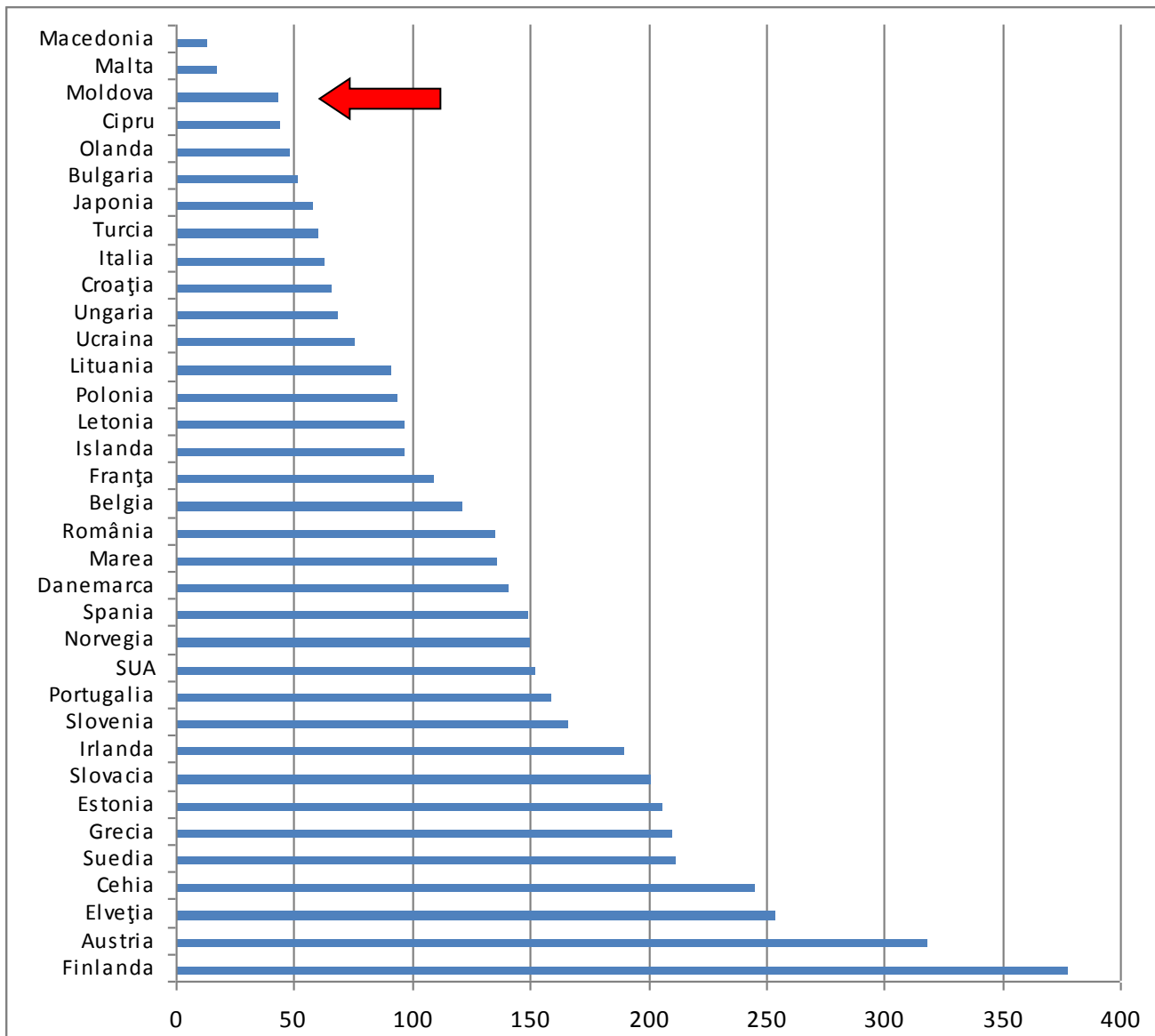
Se asigură pregătirea suficientă a resurselor umane ?

- Instituții organizatoare de doctorat (IOD) - 52
- Specialități la care se pregăteau cadre: 202 din totalul de 399 specialități
- IOD dispuneau de 77 reviste științifice de profil (RȘP)
- IOD dispuneau de 1278 conducători de doctorat (CD) abilitați, dintre care 672 / 606 cu gradul științific de doctor habilitat / doctor
- În cadrul IOD activau 126 seminare științifice de profil (SȘP) la 183 sp.
- La 1.01.2011 lucrau asupra tezelor de doctorat 4391 persoane (279 DH + 3506 D; 2472 F + 1919 B)

În perioada anilor 1993 – 2013:

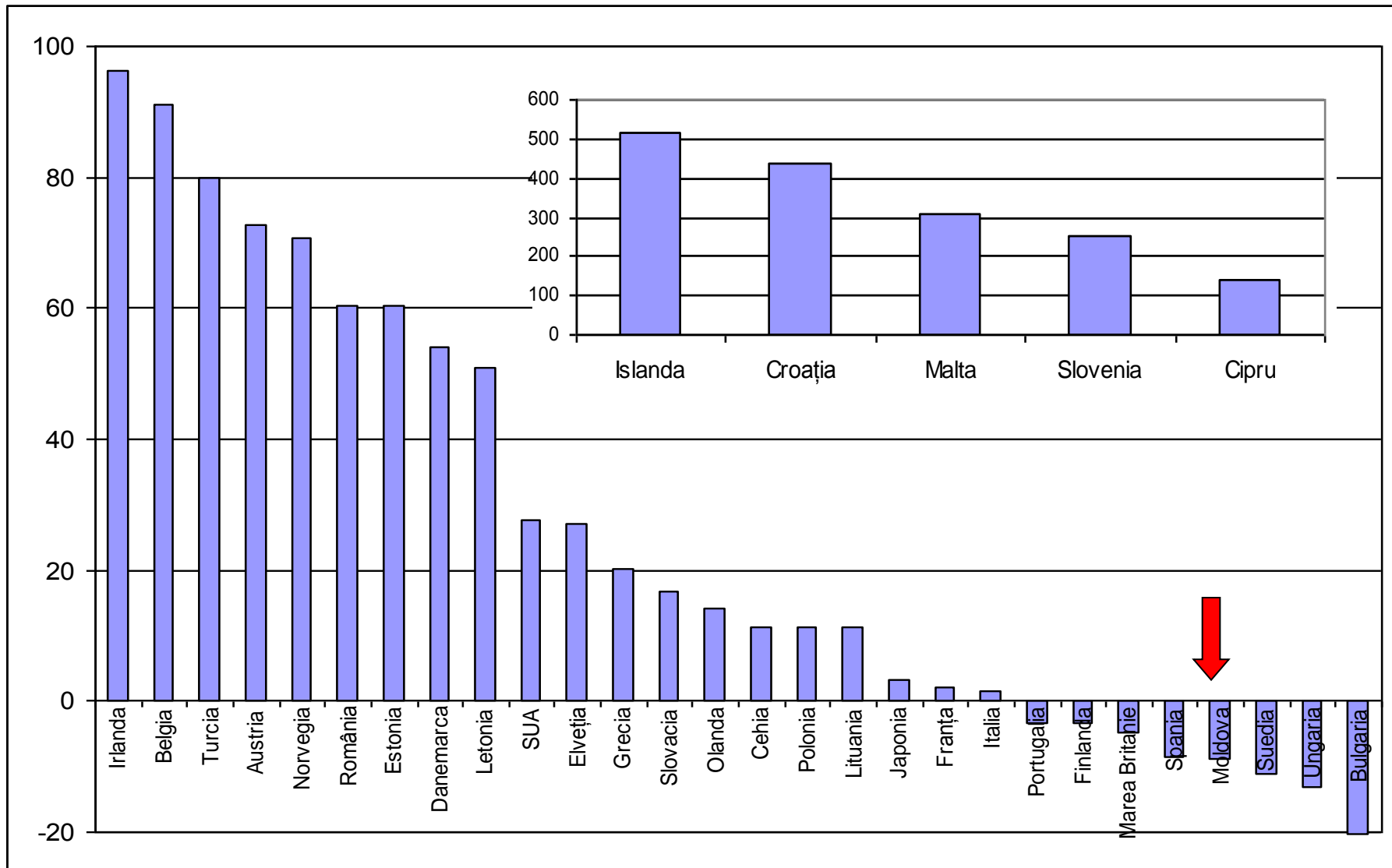
- Au fost conferite grade științifice: DH – 502; D – 3488
- Au fost conferite titluri științifice: PC – 46; CC – 703
- Au fost conferite titluri științifico-didactice: PU – 432; CU – 1981
- Au fost recunoscute și echivalate grade și titluri: 1005

Numărul doctoranzilor la 100 mii locuitori (2010)

Dinamica doctoranzilor în aspect comparativ

(% în 2004-2010)

Numărul doctoranzilor în raport cu ceilalți studenți

a) Dinamica numărului studenților, masteranzilor și doctoranzilor

<i>Anul de studii</i>	<i>2008/2009</i>	<i>2009/2010</i>	<i>2010/2011</i>	<i>2011/2012</i>	<i>2012/2013</i>
Studenți (S)	109623	98919	94958	89518	87003
Masteranzi (M)	5242	10973	12855	14438	15455
Doctoranzi (D)	1574	1601	1550	1556	1578
Raportul S:M:D	69,6:3,3:1	61,8:6,8:1	61,2:8,3:1	57,5:9,3:1	55,5:9,8:1

Sursa: calculat în baza datelor Biroului Național de Statistică (BNS)

b) Proporția doctoranzilor în totalul studenților:

- Republica Moldova – 16,4%
- Majoritatea statelor europene: 35-100%

Propunere – sporirea numărului doctoranzilor:

- Cresterea numarului de doctoranzi de cel putin 3-4 ori si aducerea lui in concordanta cu numarul de studenti

Este necesară triplarea cel puțin a numărului de doctoranzi pe etape in 3 ani

De la 1600 la 4800

1600 locuri bugetare, 1600 cu taxa, 1600 doctorat extern (inclusiv industrial)

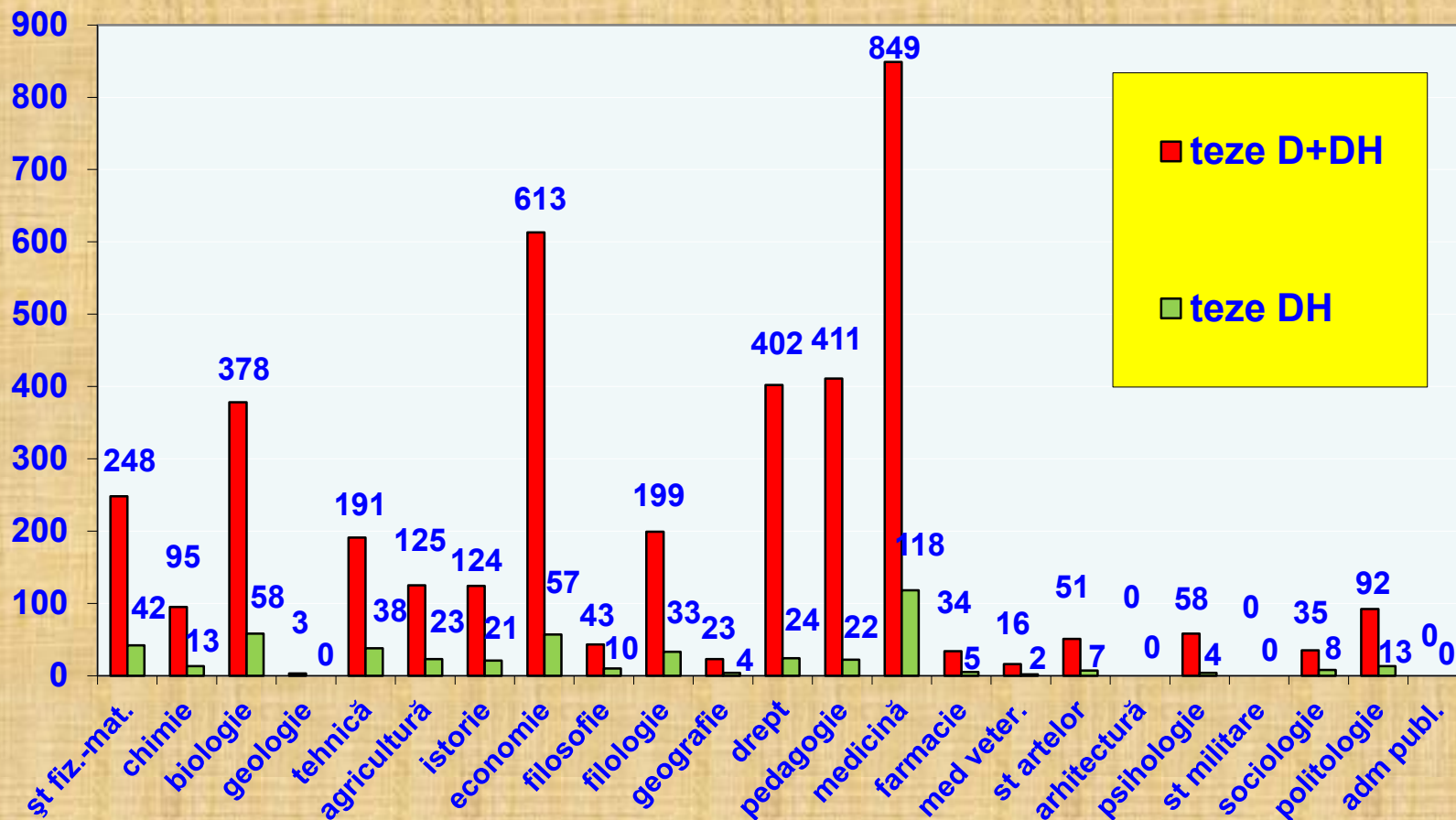
✓Corelarea numărului de locuri la doctorat cu numărul de locuri oferite la studiile de licență și masterat (dar și cu cele oferite la doctorat peste hotare) și stabilirea unei proporții minime a doctoranzilor de *20% din numărul masteranzilor sau 3-4% din numărul total de studenți*

- Creșterea de 3 ori a numărului de doctoranzi și alocarea fondurilor respective ne **va permite să dublăm numărul de diplome de doctori conferite anual de la 200 actual la 400**

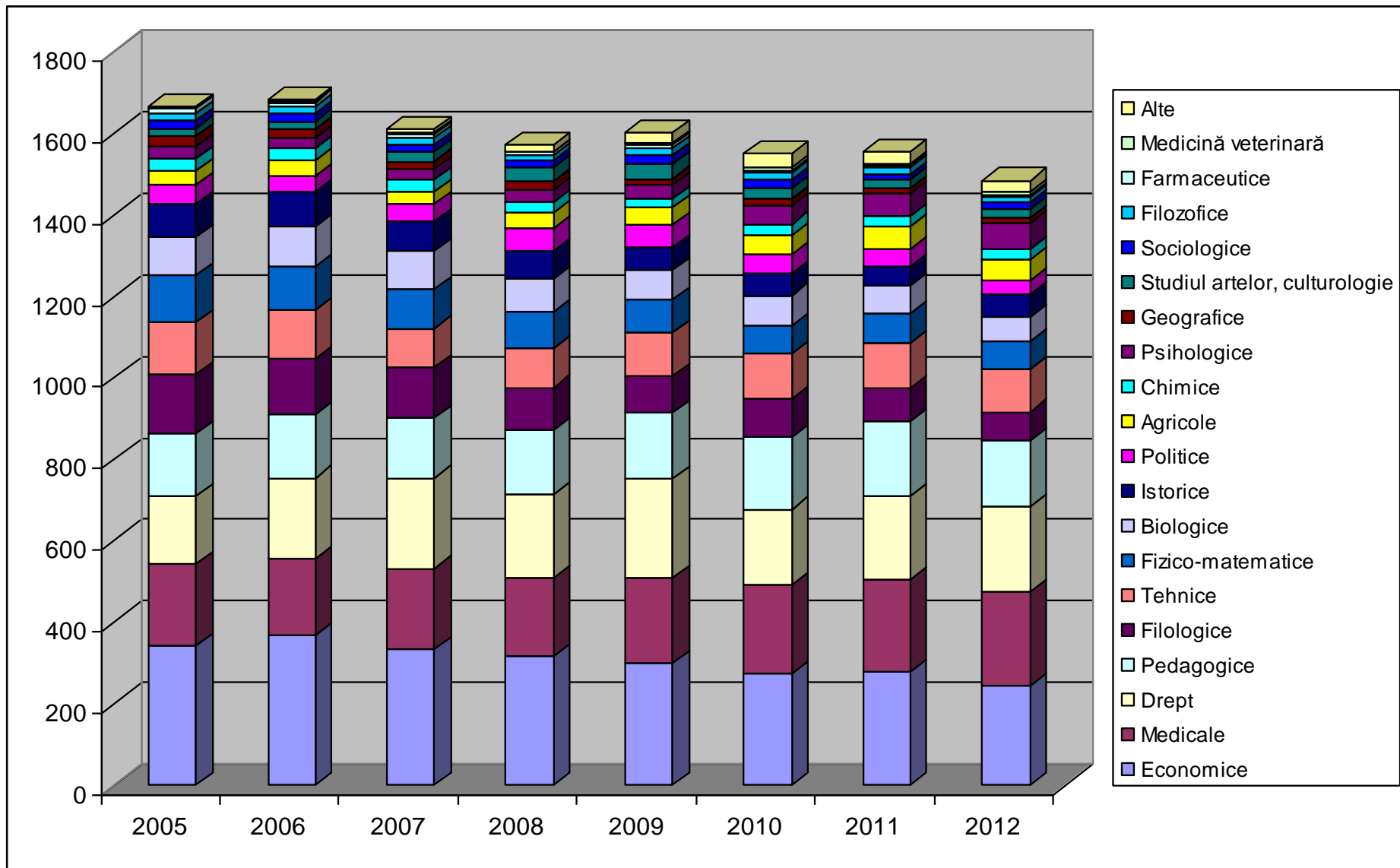
- Cresterea de 3-4 ori a alocațiilor pentru un doctorand.

Se asigură pregătirea echilibrată a resurselor umane ?

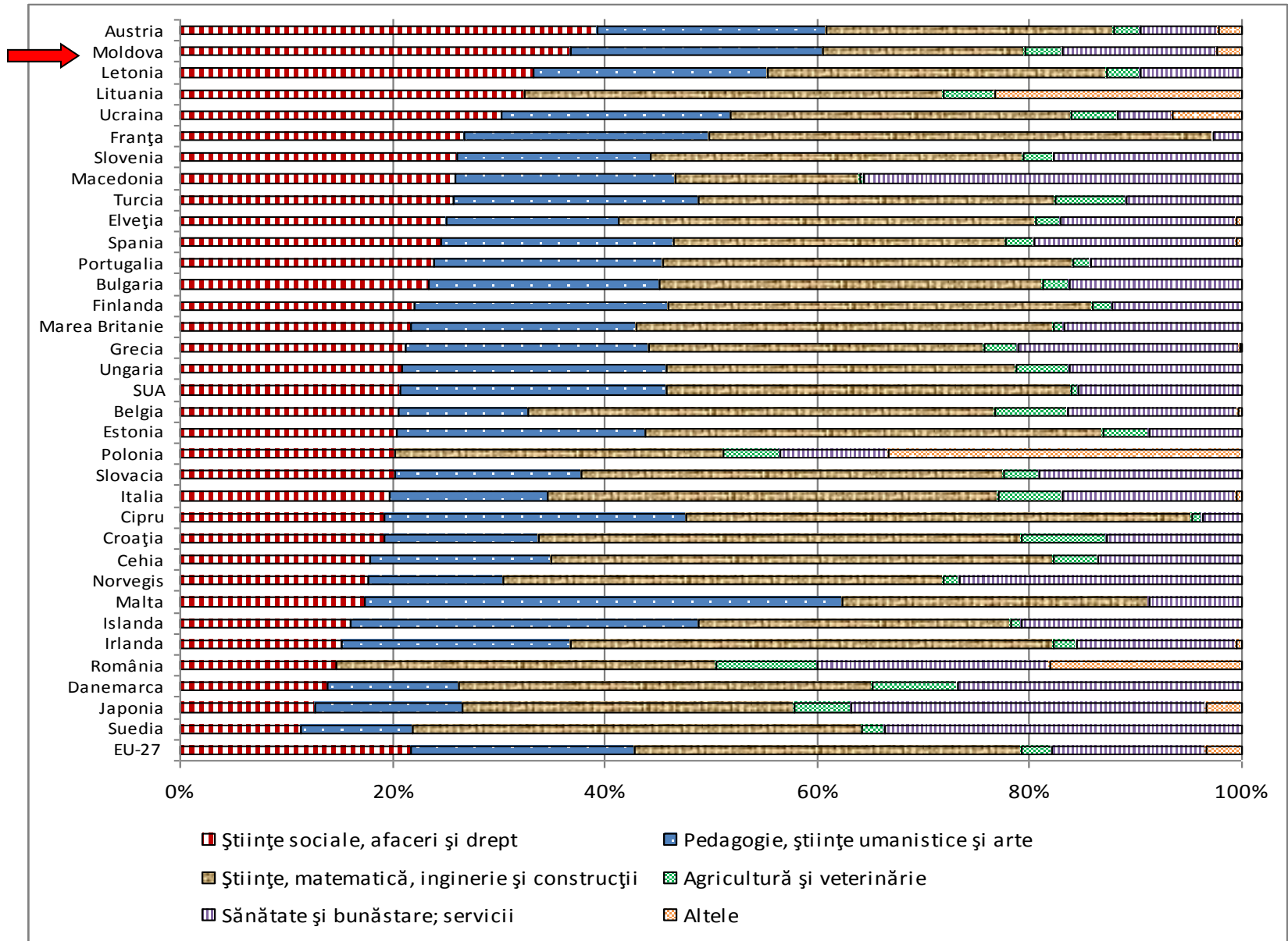
Repartiția pe domenii a numărului de grade științifice conferite în Republica Moldova pe parcursul anilor 1993 - 2013 (total: 3990 = 3488 (D) + 502(DH)), 1.01.2014

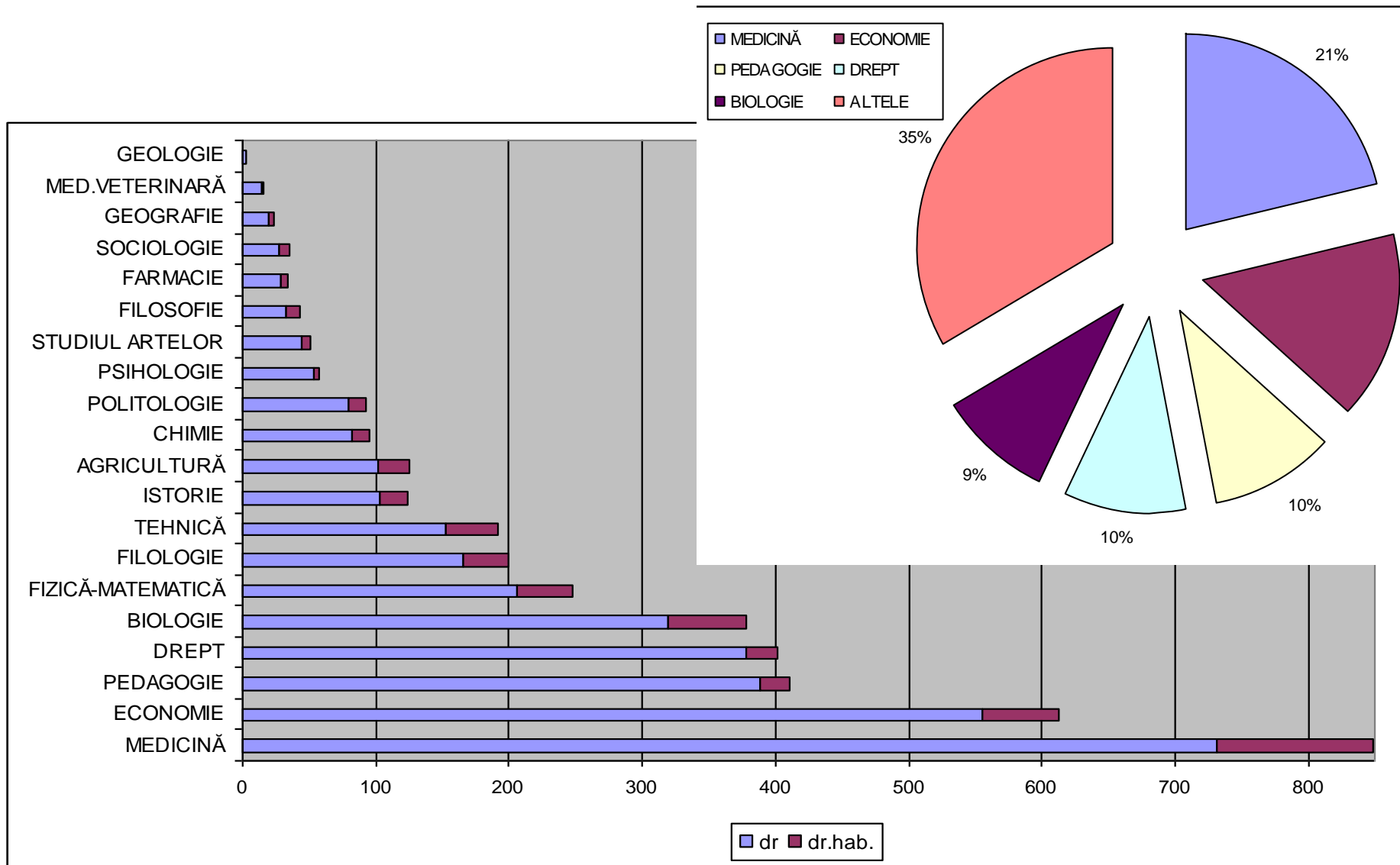
Dinamica doctoranzilor în Republica Moldova

Distribuirea doctoranzilor după domenii (2010)

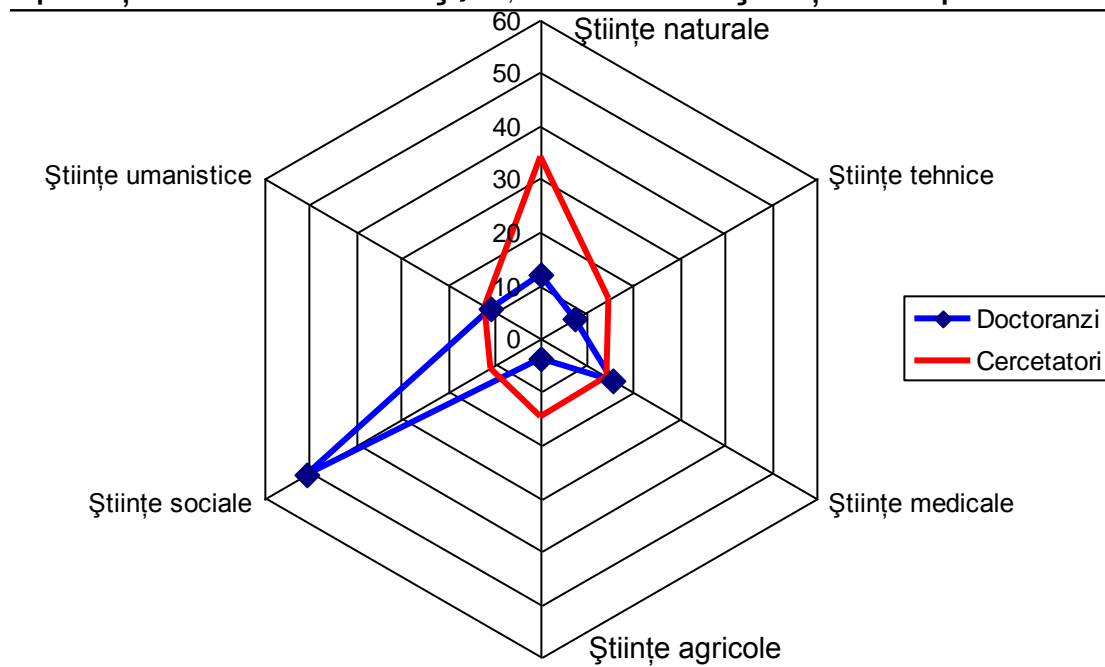

Grade științifice conferite de CNAA în 1993-2013

Repartiția doctoranzilor pe domenii științifice în raport cu alți indicatori

a) Repartiția doctoranzilor și cercetătorilor științifici după domeniul științei, în 2011 (%)

Sursa: elaborat în baza datelor Biroului Național de Statistică

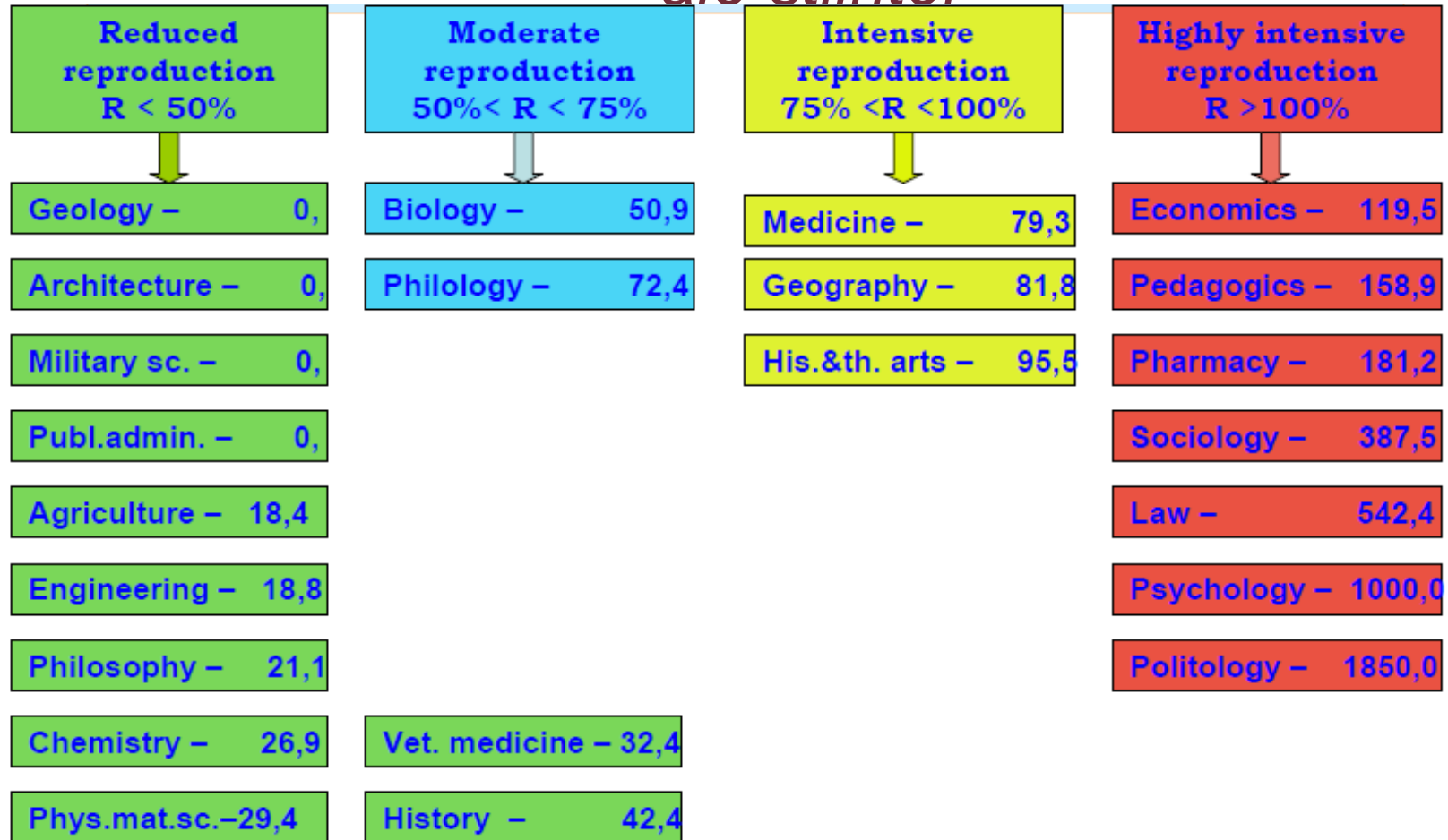
b) Repartiția locurilor la doctorat după domeniul științei în raport cu competitivitatea domeniilor

□ Cele mai competitive domenii, conform numărului de articole ale cercetătorilor moldoveni incluse în baza de date SCOPUS, pentru perioada 1996-2010 (științe fizico-matematice, tehnică, chimie, biologie): **72%** din articole și **33,3%** din locurile finanțate de la bugetul de stat în 2014-2015;

□ Domeniile în care se susțin cele mai multe teze (medicină, economie, drept, pedagogie): **4,6%** din articolele cercetătorilor moldoveni incluse în baza de date SCOPUS și **34,7%** din locurile finanțate de la bugetul de stat în 2014-2015

Reproducerea potențialului uman pe domenii ale științei

Coeficientul R = (numărul doctorilor și doctorilor habilitați cărara le-au fost conferite gradele în perioada 1996-2010, raportat la numărul personalului cu grade științifice existent în aceste domenii în 1995) x 100%

Propuneri – asigurarea pregătirii echilibrate a resurselor umane

- ✓ Creșterea numărului de locuri la doctorat finanțate de la bugetul de stat, diferențiat pentru diferite domenii și specialități;
- ✓ Elaborarea și aplicarea unor criterii clare la elaborarea Planului de admitere la doctorat și postdoctorat și distribuirea locurilor după specialități și instituții, care ar putea include:
 - *competitivitatea specialităților (domeniilor) științifice;*
 - *necesitatea pentru economia țării, reieșind din potențialele avantaje competitive;*
 - *domenii noi în care se poate mai repede de avansat etc.*
- ✓ Introducerea proiectelor de cercetare-dezvoltare pentru doctoranzi, în vederea stimulării numărului și calității doctoranzilor la specialitățile din domeniile științifice importante pentru Republica Moldova (inclusiv burse mărite), în care nu se reușește pregătirea cadrelor științifice înalt calificate.

Ce tipuri / forme de doctorat să avem? Propuneri:

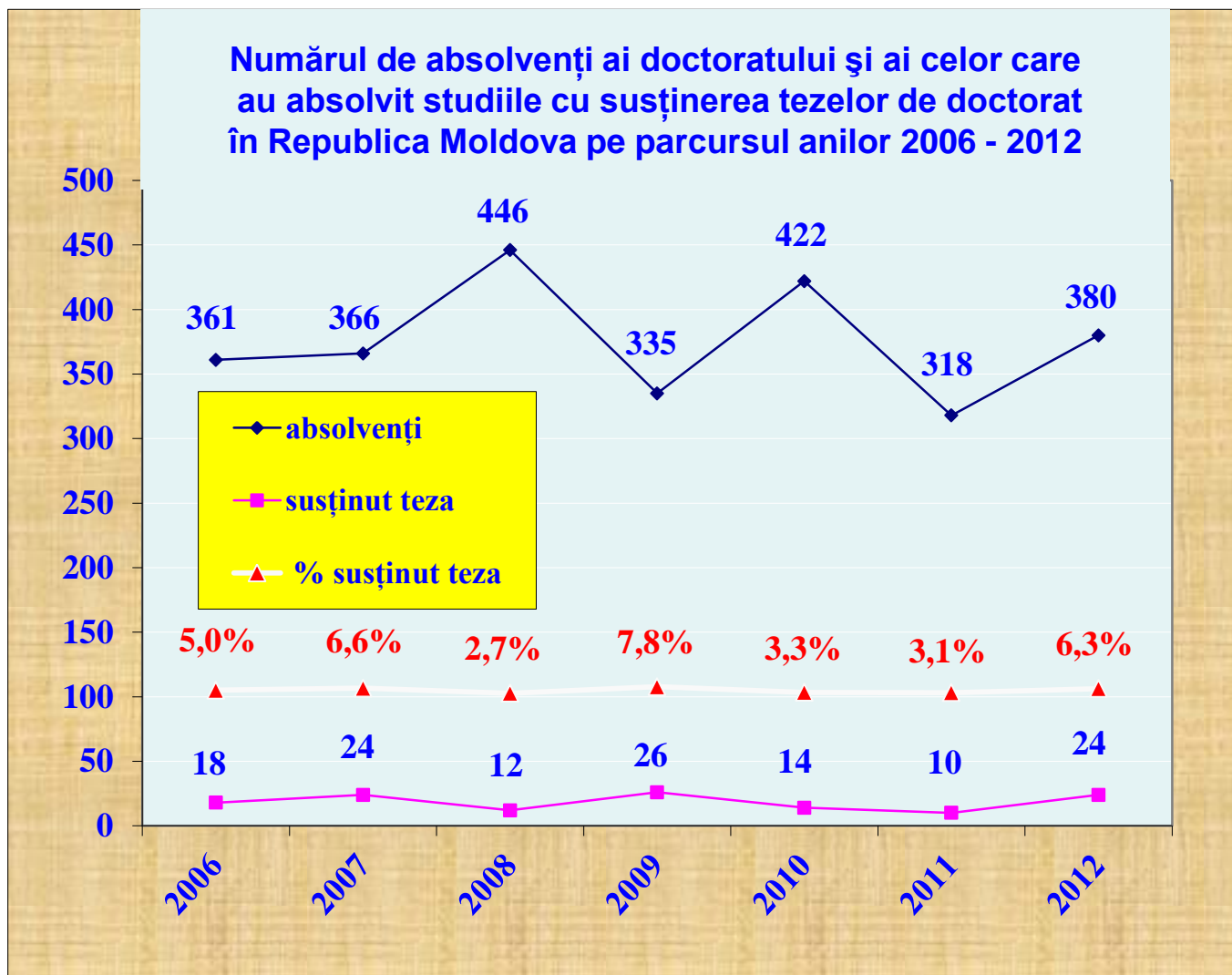
- **Doctorat la zi, extern, la distanță:**

- *În Republica Moldova peste 3 mii persoane lucrează asupra tezelor de doctorat (cu teme aprobate în ultimii 10 ani) și nu au statut de doctoranzi.*

- **Doctorat științific și profesional:**

- *În lume cele mai multe programe de doctorat profesional sunt în domeniul educației și în administrarea afacerilor și ingineriei, dar se întâlnesc și în medicină, psihologie, unele domenii ale ingineriei, științe biologice, sociale etc.*
- *În Republica Moldova ar trebui să existe posibilitatea de a efectua cercetări și studii avansate care să contribuie semnificativ la cunoașterea și dezvoltarea practicii în diferite domenii profesionale;*
- *Aceasta ar permite antrenarea în cercetare a practicienilor din aceste domenii și deschiderea științei spre industrie, comerț, afaceri, servicii publice etc., lucruri importante în contextul necesității stringente de a orienta cercetarea-dezvoltarea din țară spre nevoile ei sociale și economice;*
- *Ex., domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale: o parte a tineretului dotat, care realizează produse creative competitive la nivel internațional, nu-și iau doctoratele.*

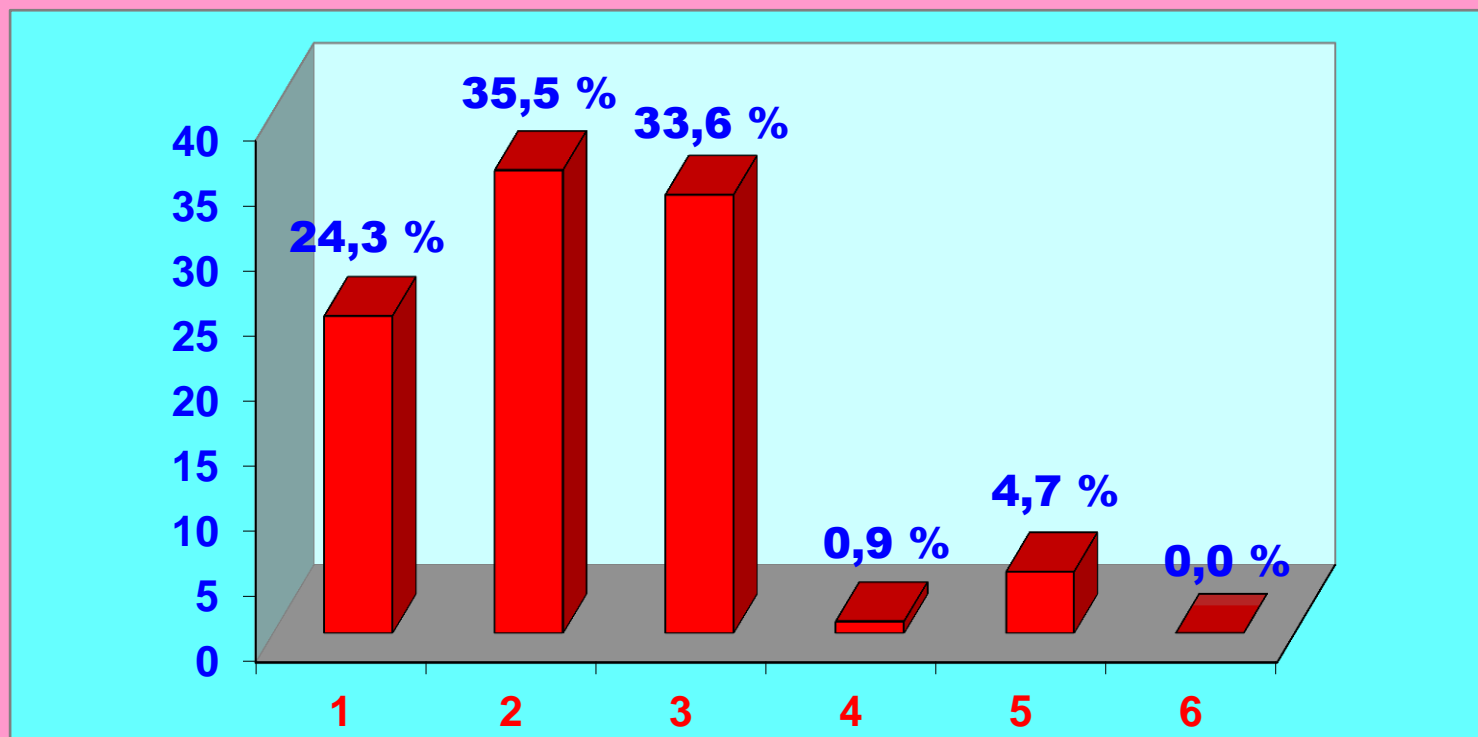
Care ar trebui să fie durata doctoratului ?

Sondajul CNAA printre doctoranzi și conducători de doctorat

De cât timp este necesar de elaborat o teză de doctorat de calitate ?

1) 3 ani; 2) 4 ani; 3) 6 ani; 5) 7 ani; 6) > 7 ani

Propunere - durata doctoratului:

- **Durata studiilor la doctorat la zi - 4 ani, iar la doctorat extern – de 5 ani.**

Argumente:

- Cota susținerii tezelor în ansamblu (susțineri raportate la numărul admiși la doctorat în anul respectiv) este redusă;
- În multe țări UE termenul este de 4 ani (1 an de studii avansate și pregătirea proiectului de doctorat și 3 ani realizarea proiectului).

Ce fel și câte școli doctorale ar trebui să creăm ?

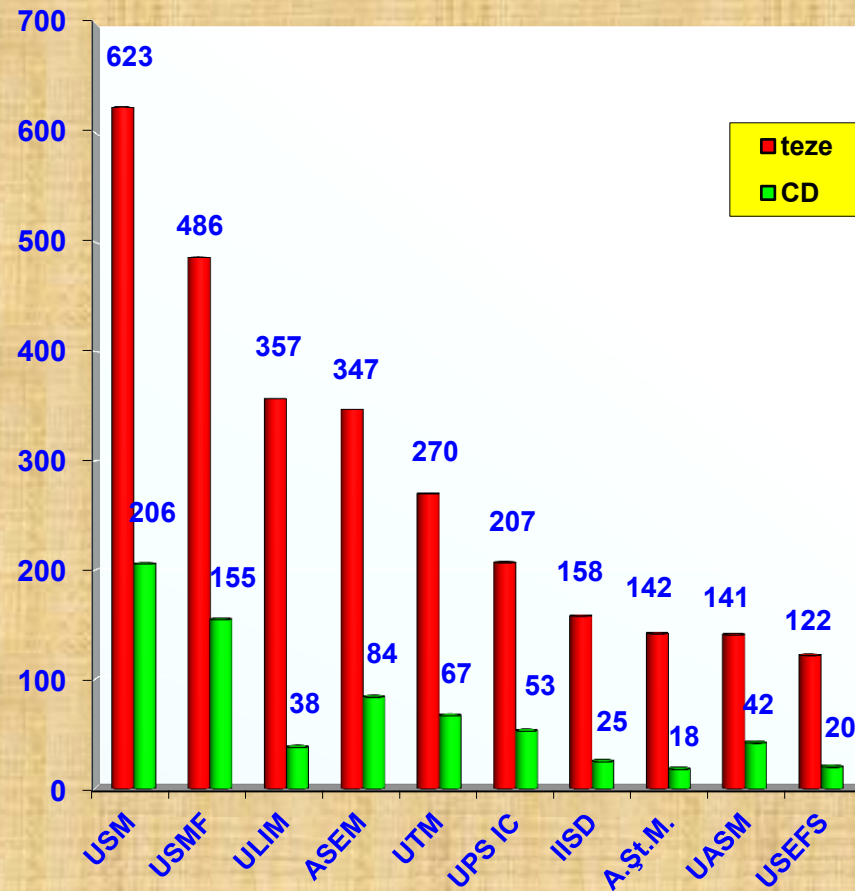
- Majoritatea instituțiilor de la noi nu au capacitățile necesare pentru a-și crea propriile școli doctorale, dacă ținem cont de unul din principiile europene de bază în organizarea studiilor doctorale: asigurarea unei mase critice;
- În Republica Moldova avem 52 de instituții cu drept de activitate de doctorat, iar în mediu la o astfel de instituție revin mai puțin de 10 doctoranzi admiși anual.
- Ținând seama că de multe ori aceștia reprezintă domenii și specialități științifice diferite, este foarte dificil de organizat cursuri avansate pentru doctoranzi și de dezvoltat competențele moderne ale unui cercetător, dar și de creat o infrastructură și un sistem satisfăcător de asigurare a calității;
- În contextul școlilor doctorale, ar fi binevenit parteneriatul internațional, mai ales, sub aspectul capacităților reduse de cercetare de la noi (echipamente, tehnologii etc.).

**NUMĂRUL DE INSTITUȚII ORGANIZATOARE DE DOCTORAT DIN
REPUBLICA MOLDOVA ȘI UNELE ȚĂRI ALE LUMII RAPORTAT LA
NUMĂRUL DE LOCUITORI ȘI NUMĂRUL DE PERSOANE CARE OBTIN
ANUAL GRAD ȘTIINȚIFIC ÎN ȚĂRILE RESPECTIVE**

ȚARA	Nr. de locuitori	Numărul de gr. șt. conferite anual	Nr. IOD	ȚARA	Nr. de locuitori	Numărul de gr. șt. conferite anual	Nr. IOD
R. Moldova	3 563 800	190	52	Germania	81 802 000	24 946	97
Albania	3 195 000	ND	36	Italia	60 626 442	9 604	89
Austria	8 404 252	2158	31	Lituania	3 225 300	326	15
Belarus	9 481 100	ND	28	Olanda	16 731 600	2 993	14
Belgia	10 827 519	1718	15	Polonia	38 610 097	5 917	18
Danemarca	5 560 628	910	12	Spania	46 148 605	7 159	73
Elveția	7 866 500	3381	12	SUA	313 238 000	56 309	420
F. Rusă	142 905 200	34 494	1500	Suedia	9 428 054	3 781	21
Franța	65 821 885	9 818	87	Ucraina	45 724 242	6 717	521

Instituțiile organizatoare de doctorat din Republica Moldova cu numărul cel mai mare de persoane care pregătesc teze de doctorat

Topul instituțiilor organizatoare de doctorat cu număr de persoane care elaborează teze de doctorat mai mare de 100, situația la 1.01.2011

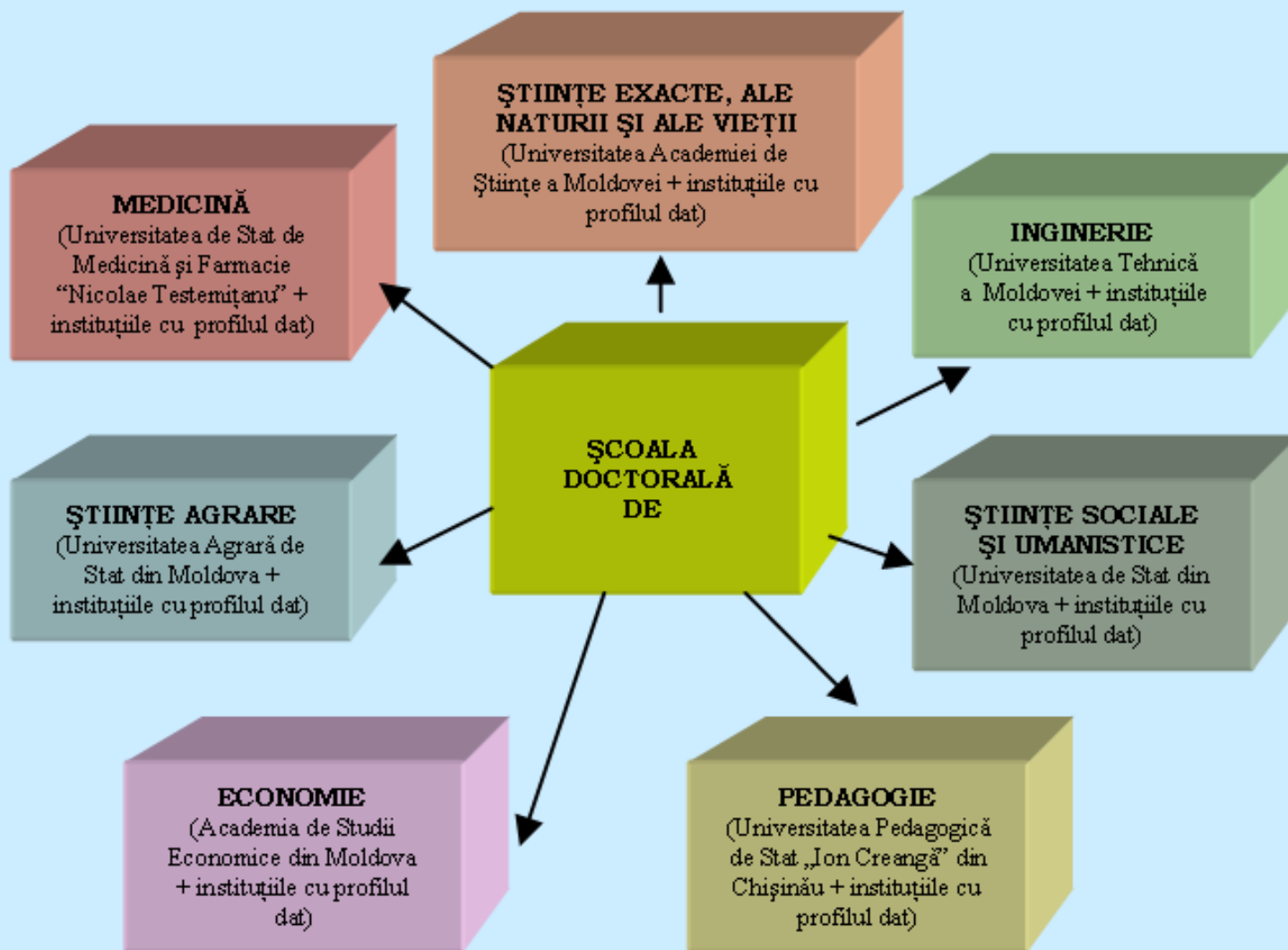

Propuneri – dimensiunea și formarea școlilor doctorale:

- Școlile doctorale ar trebui să fie structuri mari (naționale), astfel încât să poată realiza avantajele acestora atestate pe plan internațional:
 - reunirea diferitelor discipline într-un domeniu de studiu specific;
 - promovarea interdisciplinarității în abordarea întrebărilor și problemelor de cercetare;
 - pregătirea doctoranzilor pentru piața muncii prin dezvoltarea de contracte și parteneriate cu actori socio-economici;
 - sporirea posibilităților de mobilitate, colaborare internațională și interinstituțională;
 - o asigurare mai bună a calității și monitorizarea rezultatelor.
- Școlile doctorale ar trebui să fie formate prin parteneriate din universități și institute de cercetare: doar o universitate poate fi instituție organizatoare de doctorat, iar institutele de cercetare – instituții partenere;
- Pot forma școli doctorale doar instituțiile abilitate în acest scop (ex., într-o instituție de cercetare se poate realiza un proiect doctoral doar dacă ea este abilitată la profilul respectiv)
- Corelarea acordării dreptului de pregătire a cadrelor prin doctorat cu evaluarea și acreditarea științifică a organizațiilor: doar organizațiile acreditate la profil cu **Foarte bine** și **Bine** să aibă dreptul de pregătire a doctoranzilor la profilurile respective.

MODERNIZAREA SISTEMULUI NAȚIONAL DE PREGĂTIRE A CADRELOR ȘTIINȚIFICE

- INSTITUIREA DE ȘCOLI DOCTORALE PE DOMENII ÎN UNIVERSITĂȚI PRIN ASOCIERE CU INSTITUȚILE DE CERCETARE

Care ar trebui să fie structura și atribuțiile școlii doctorale? **Propuneri:**

- Școlile Doctorale se constituie ca subdiviziuni autonome pe lângă Universități cu un Consiliu Științific și Director al Scolii;
- Școlile Doctorale se acreditează de către CNAA în baza criteriilor și metodologiei de acreditare;
- Activitatea școlii doctorale este reglementată prin regulamentul (statutul) școlii doctorale.
- **Școală doctorală** - o comunitate organizată de doctoranzi, postdoctoranzi, conducători (consultanți) de doctorat, profesori și cercetători, care organizează și coordonează activități de cercetare științifică și învățare prin cercetare, finalizate cu teze de doctorat.

Organele de conducere ale școlii doctorale

- (1) Fiecare școală doctorală este condusă de un Director și un Consiliu al școlii doctorale.
- (2) Directorul școlii doctorale este un conducător de doctorat din cadrul școlii, ales prin vot secret de către Consiliul școlii doctorale, care primește o indemnizație pentru această activitate stabilită de către IOD (și institutele partenere).
- (3) Consiliul școlii doctorale științific, format din 11 - 19 membri, este compus din profesori, cercetători, doctoranzi, oameni de afaceri, delegați de instituțiile consorțiului, și care reprezintă toate grupurile de specialități la care școala pregătește și perfecționează cadre științifice de înaltă calificare.
- (4) Directorul și Consiliul școlii doctorale sunt confirmați de către Ministerul Educației și Academia de Științe.
- (5) Consiliul școlii doctorale dispune de un aparat administrativ cu funcții executive și de monitorizare, care îl asistă în realizarea obligațiilor școlii doctorale.
- (6) În cadrul școlii doctorale pot activa pe baze obștești Forul conducătorilor de doctorat Asociația absolvenților școlii doctorale.

Activitățile de bază ale școlii doctorale

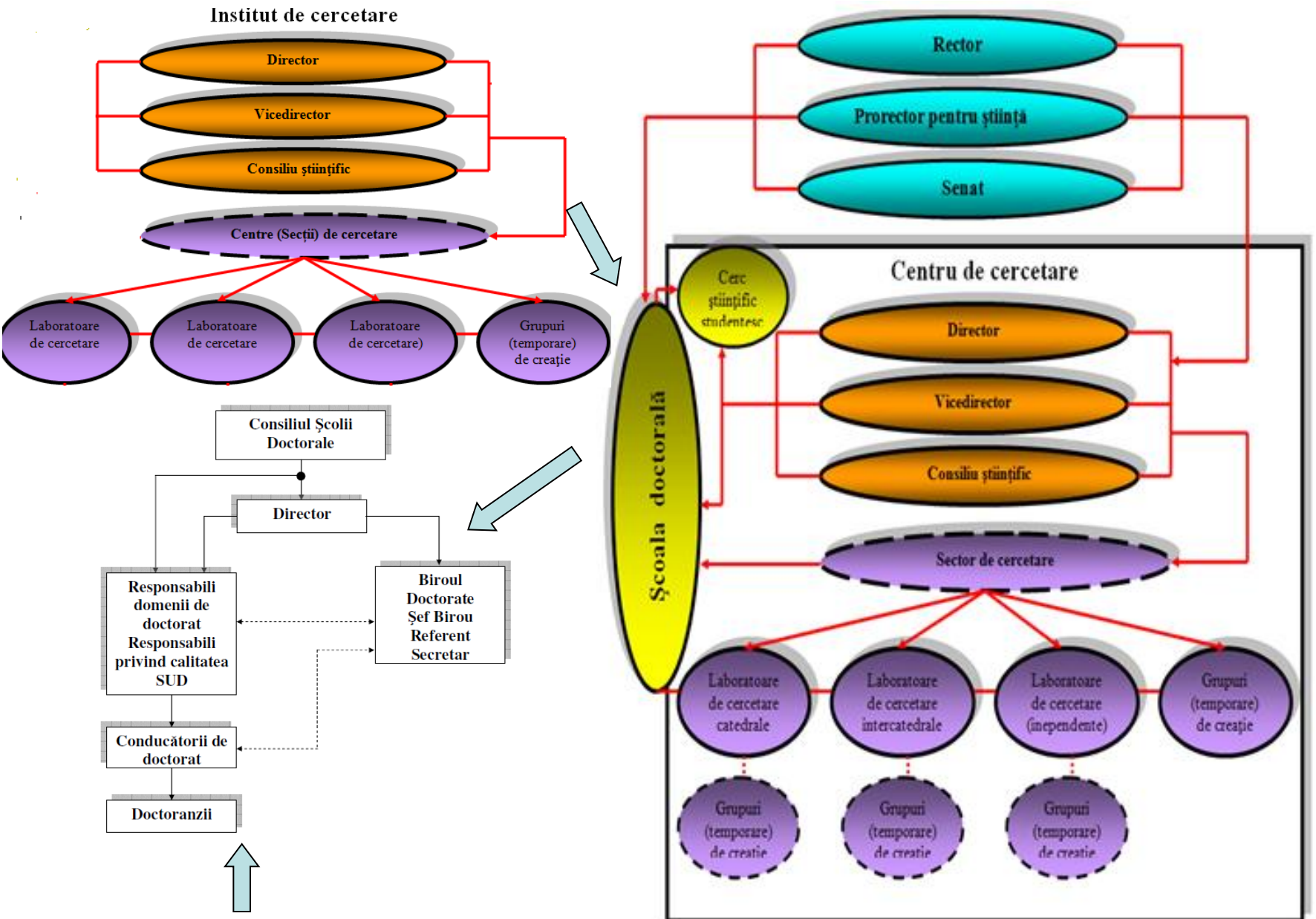
(1) Stabilește criteriile, proceduri și standarde ce țin de:

- a) modul de selecție și admitere a doctoranzilor, inclusiv cerințele minime pentru admitere;
- b) activitățile de pregătire a doctoranzilor în cadrul programului de studii avansate și activitățile de cercetare ale doctoranzilor prin stabilirea temei de cercetare și încadrarea în echipe de cercetare;
- c) îndrumarea doctoranzilor sub aspectul relațiilor dintre doctoranzi și conducătorii de doctorat), al procedurilor de schimbare a conducătorului de doctorat ș.a.;

(2) Organizează studiile de doctorat în conformitate cu mecanismele aprobate:

- Organizarea admiterii, selectarea conducătorilor, pregătirea cadrului tematic, logistic etc. pentru desfășurarea doctoratului;
- Organizarea studiilor avansate cu module de studii aprofundate de specialitate și module de studii complementare;
- Asistență și consultații în pregătirea și finalizarea tezelor de doctorat;
- Organizarea activității Consiliilor specializate, seminarelor de profil;
- Asistență și consultații în pregătirea dosarelor tezelor de doctor și doctor habilitat pentru examinare și validare a conferirii gradelor științifice la CNAA
- Organizarea realizării Programelor de cercetare ale doctoranzilor; monitorizarea desfășurării Programelor și a activității conducătorilor de doctorat;
- Organizarea și monitorizarea sistemului de asigurare internă a calității

Universitatea, Institutul și Școala Doctorală

Variantă Organigramă Școala Doctorală

Care ar trebui să fie structura studiilor doctorale ?

- **Doctoratul – învățare prin cercetare, cu două componente:**
 - *un program de pregătire bazat pe studii universitare avansate, care să se desfășoare în cadrul școlii doctorale;*
 - *un program individual de cercetare științifică sau creație artistică, ce se va derula în oricare instituție de învățământ sau de cercetare (inclusiv din străinătate) – parte componentă a școlii doctorale sau parteneră în baza unor acorduri.*
- **Competențele obținute sunt cele mai importante!**

Cum ar trebui să fie etapa de studii avansate ?

Propuneri:

- Este flexibilă și include: cursuri academice, obligatorii, opționale și suplimentare, disciplinare și interdisciplinare, cursuri speciale, antrenamente de natură organizatorică, activități de pregătire individuală care să asigure obținerea competențelor în domeniu și transferabile;
- Programul de studii avansate cuprinde 60 de credite, doctorandul având statut de student;
- Exemple de proiectare a cursurilor la etapa de studii avansate în Republica Moldova – USMF, ASEM, UTM.
- Acordarea unei diplome de studii avansate, superioare celei de masterat, după absolvirea programului de studii de către IOD
- Promovarea la programul de cercetare prin susținerea proiectului de doctorat și acordarea de granturi doctorale, în bază de concurs. În temeiul acestei selecții din 3-4 doctoranzi se va alege unul.

Programul de studii avansate la Școala de management în sănătate publică a USMF

CURRICULA

<i>Nr.</i>	<i>Modulul</i>	<i>Prelegeri</i>	<i>Ore practice</i>	Instruire on-line
1	<u>Metode de cercetare biomedicală</u>	24	24	
2	<u>Biostatistica</u>	24	24	
3	<u>Etica cercetării biomedicale</u>	12	6	10 saptamini
4	<u>Aspecte legislative naționale si internaționale în cercetare</u>	8	4	2 saptamini
5	<u>Managementul proiectelor de cercetare</u>	12	4	
6	<u>Tehnologii informaționale în cercetare</u>	16	2	
	TOTAL	96	64	

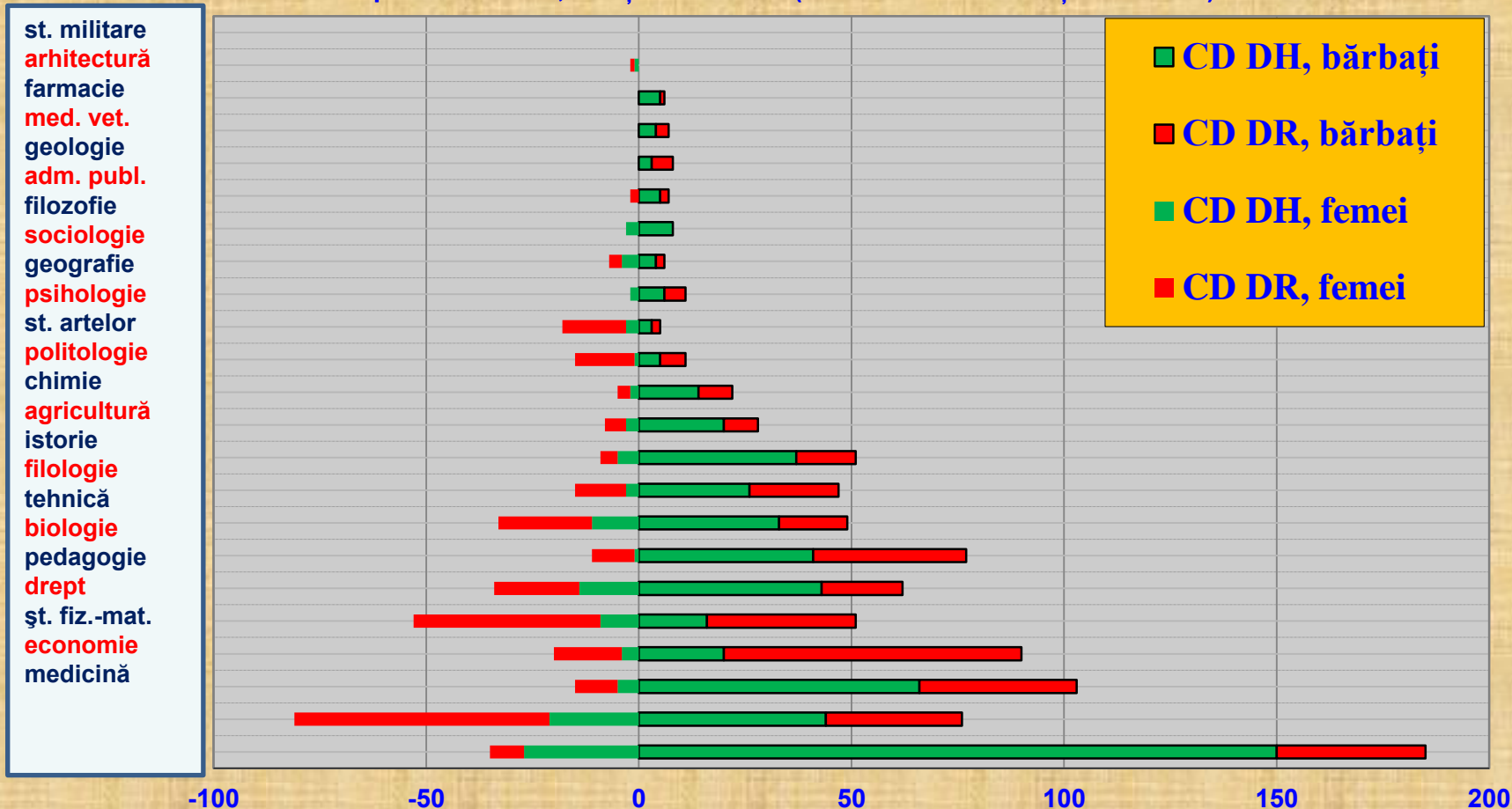
Cum ar trebui să fie programul de cercetare științifică?

Propuneri:

- Prevede realizarea unui proiect de cercetare științifică sub îndrumarea conducătorului științific;
- Un grant de doctorat în valoare de 40-50 mii lei din resursele alocate cercetării;
- Doctorandul - statut de cercetător-stagiar cu o remunerare de cel puțin 2,5 mii lei lunar;
- Fără credite transferabile (este dificil de transformat activitățile de cercetare în credite, grație specificului activității științifice, lipsei lucrărilor metodologice la subiectul dat);
- Programul de cercetare științifică poate fi desfășurat în cadrul IOD, a partenerilor sau în instituții din cercetare din străinătate cu care școala doctorală are semnate acorduri.
- Cercetarea științifică de doctorat are ca finalitate pregătirea și susținerea tezei de doctor în baza Regulamentelor și cerințelor Consiliului Național de Acreditare și Atestare, în baza cărora autorului i i se conferă gradul științific de doctor în științe.

Cine poate fi conducător de doctorat ?

Repartiția pe domenii și după gen a numărului de conducători de doctorat ce activează în Republica Moldova, situația la 1.01.2013 (total: 1278 = 910 bărbați + 368 femei)

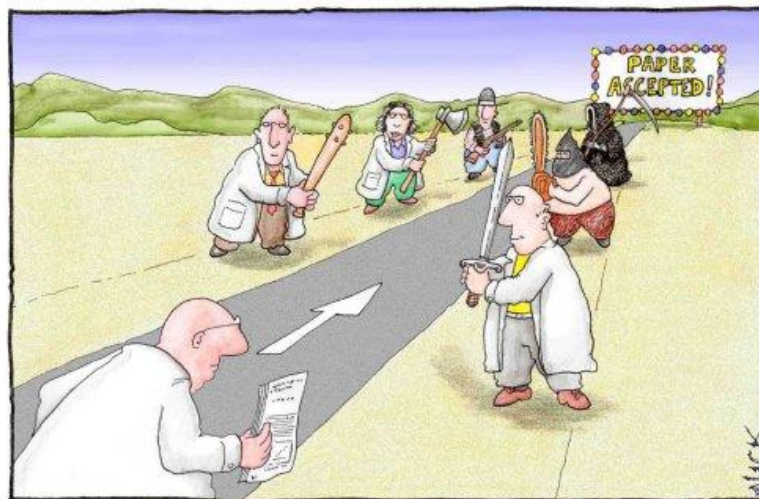
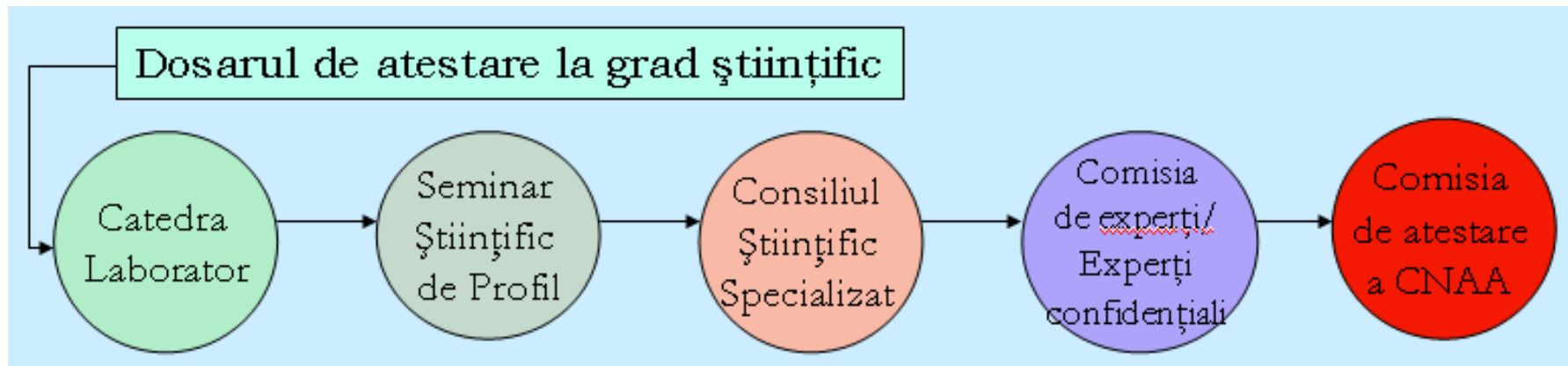
Propuneri referitor la conducătorul de doctorat

- Calitatea de conducător de doctorat este acordată prin dispoziție a CNAA (***păstrarea procedurii de abilitare***);
- Conducătorul de doctorat poate îndruma doctoranzi numai în domeniul pentru care a obținut acest drept;
- Pentru a conduce doctorate, cadrele didactice și de cercetare care au dobândit acest drept trebuie să aibă un contract de muncă cu un IOD sau o instituție membră a unui IOD și să fie membre ale unei școli doctorale;
- Specialiștii care au calitatea de conducător de doctorat în străinătate dobândesc automat calitatea de conducător de doctorat în R.Moldova;
- Conducătorul de doctorat poate îndruma simultan maximum 8 doctoranzi;
- Posibilitatea formării echipelor de coordonare a doctorandului.

Cum ar trebui sa aibă loc susținerea tezei de doctorat ?

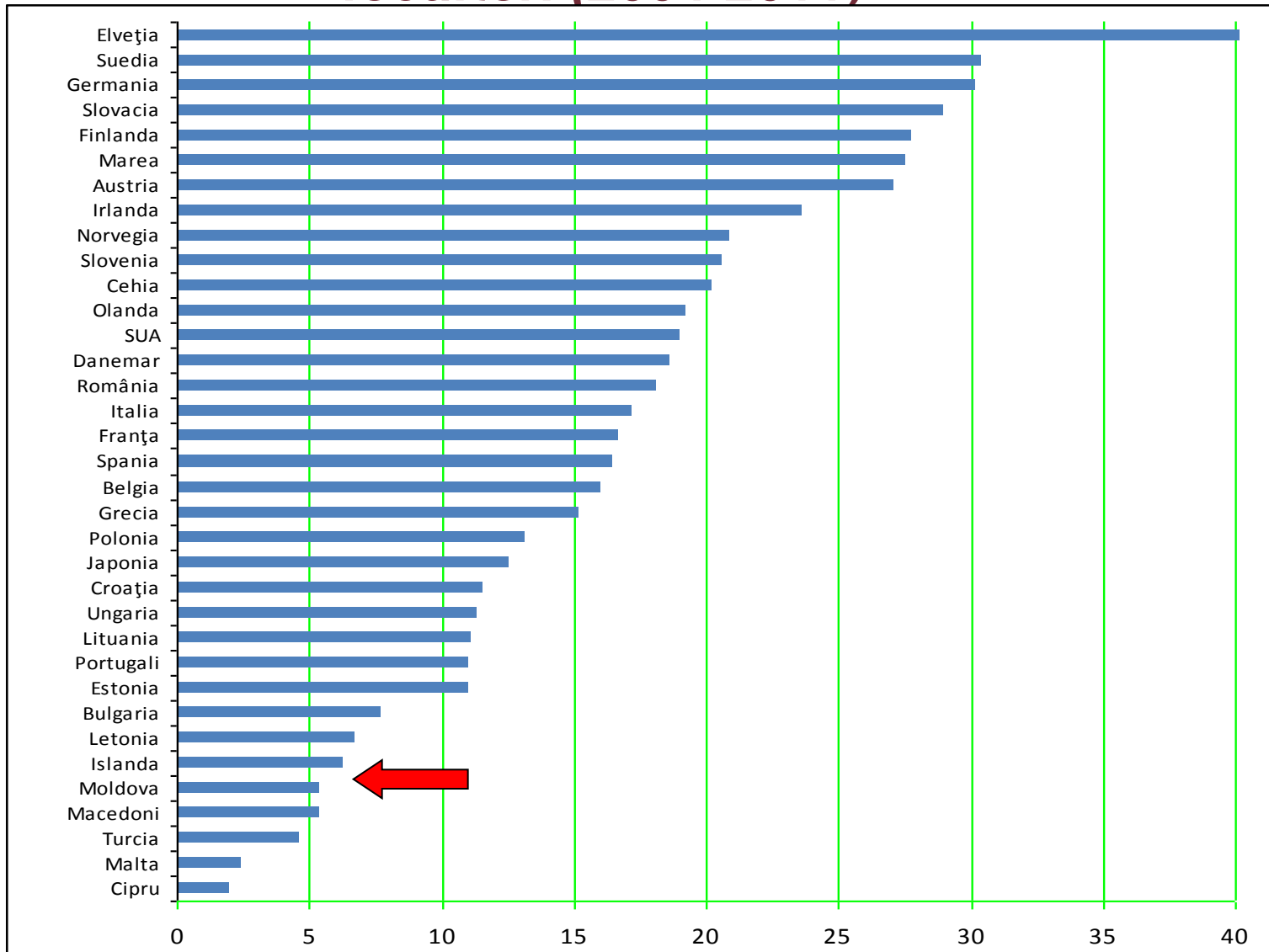
Ce este o TEZA de doctorat ?	Ce nu este o TEZA de doctorat ?
<p><i>- o lucrare-document în care fiecare afirmație este fie susținută de referirile (citările) din literatura de specialitate, fie argumentată de probe practice - originale,</i></p> <p><i>- o lucrare-document ale căror capitole formează un tot cursiv, logic științific și care dovedesc stăpânirea unei limbi și a terminologiei din unul sau mai multe domenii.</i></p>	<p><i>- nu este o lucrare de diplomă,</i></p> <p><i>- nu este o lucrare a conducătorului de doctorat,</i></p> <p><i>- nu este un compendiu,</i></p> <p><i>- nu este echivalentă cu scrierea unei cărți.</i></p>

Traseul actual al susținerii tezelor și conferirii gradelor științifice în R.Moldova

Most scientists regarded the new streamlined peer-review process as 'quite an improvement.'

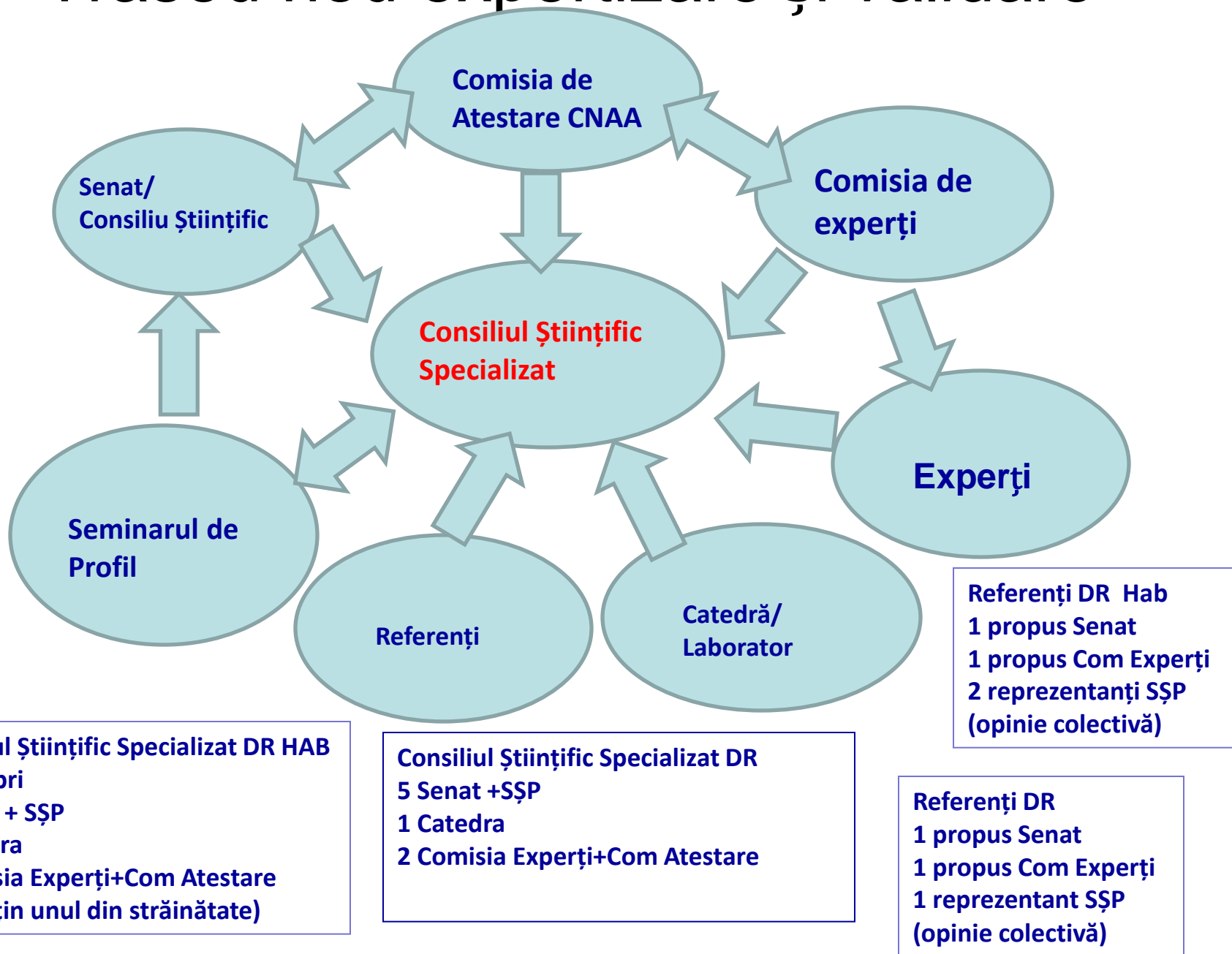
Numărul gradelor științifice conferite anual la 100 mii locuitori (2004-2011)

Propuneri privind susținerea tezei de doctorat și conferirea gradului științific:

- Solicitantul la grad și Conducătorul științific se adresează la Directorul Școlii cu solicitarea de a lua în examinare teza și a Forma Consiliul Specializat.
- Consiliul Științific al Școlii doctorale propune Consiliul Specializat (Comisia) de examinare, care se aprobă de CNAA.
- Consiliul Specializat în baza expertizării tezei întocmește raportul de evaluare cu decizia de a promova teza la susținere publică sau de a o respinge.
- În baza raportului de evaluare Școala doctorală anunță susținerea publică cu plasarea informațiilor pe site-ul propriu și al CNAA
- Susținerea publică se desfășoară la ședința comună a Consiliului Specializat și a Seminarului de profil. În baza raportului de evaluare și a opiniei consultative a Seminarului de profil Consiliul Specializat ia Decizia de Conferire a gradului științific de doctor cu calificativele: „excelent”, „bine” și „satisfăcător”.
- Conferirea gradului este validată de Comisia de Atestare CNAA în baza dosarului prezentat și analizat la CNAA. După validare CNAA împreună cu Universitatea responsabilă eliberează diploma de doctor.

Traseu nou expertizare și validare

Propuneri privind criteriile generale de evaluare a tezei de doctorat

- a) relevanța științifică;
- b) impactul potențial al rezultatelor și măsura în care teza aduce contribuții substanțiale la cunoaștere;
- c) originalitatea și caracterul inovativ sau creativ și măsura în care candidatul demonstrează abilități de gândire critică independentă
- d) măsura în care candidatul a utilizat în mod adecvat metodele și metodologiile de cercetare
- e) măsura în care modalitatea de prezentare a informațiilor în cadrul tezei este adecvată;
- f) măsura în care candidatul demonstrează înțelegerea literaturii relevante în domeniu și familiarizarea cu aceasta;
- g) măsura în care rezultatele prezentate în teză au fost publicate, ori stau la baza unor brevete sau a unor aplicații ori măsura în care rezultatele prezentate în teză au potențialul de a fi aplicate;
- h) respectarea normelor de bună conduită în activitatea de cercetare.

Cum are trebui să fie finanțate studiile doctorale?

Propuneri:

- Ținând cont de divizarea cadrului pregătirii în doctorat în programul de studii avansate și programul de cercetare științifică este oportună și modificarea sistemului de finanțare prin două modalități:
 1. ***Finanțarea directă a școlilor doctorale pentru activitățile ei și realizarea programelor de studii avansate***
 - din compartimentul bugetului “Educație”, planul de înmatriculare și resursele necesare le întocmește ME la propunerea Școlilor doctorale
 2. ***Finanțarea indirectă prin proiecte de cercetare doctorale și postdoctorale.***
 - din compartimentul bugetului “Cercetare”, proiectele și resursele necesare le aprobă AȘM

Care ar trebui să fie statutul doctorandului?

Allocation mode	Number of countries	Countries
Salaries only (1)	1	Slovak Republic
Scholarship/fellowship/ grants (2)	8	Bosnia-Herzegovina, Czech Republic, Georgia, Lithuania, Poland, Russia, UK and Scotland
Teaching assistantships (3)	0	
Mixed (1) and (2)	5	Austria, Croatia, Denmark, Finland, Sweden
Mixed (1) and (3)	1	Montenegro
Mixed (2) and (3)	7	Albania, Andorra, Armenia, Ireland, Latvia, Romania, Spain
Mixed (1), (2) and (3)	11	Belgium-Flanders, Cyprus, Estonia, France, Germany, Greece, Iceland, Liechtenstein, Malta, Switzerland, Turkey

Allocation mode	Number of countries	Countries
Grants for research projects	11	Albania, Belgium-Flanders, Croatia, Estonia, Finland, Malta, Montenegro, Romania, Russia, Spain, Turkey
Grants to institutions/ academic units	4	France, Georgia, Liechtenstein, Scotland
Both	17	Andorra, Armenia, Austria, Czech Republic, Denmark, Germany, Greece, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Poland, Slovak Republic, Sweden, Switzerland, UK

Propuneri privind statutul doctorandului în R.Moldova

- Doctoranzii au calitatea de student la etapa de studii avansate și cercetători stagiați sau asistenți universitari, în programul de cercetare universitară.
- Pe toată durata activității, doctorandul beneficiază de recunoașterea vechimii în muncă și specialitate și de asistență medicală gratuită, fără plata contribuțiilor la asigurările sociale de stat, la asigurările pentru șomaj, la asigurările sociale de sănătate și pentru accidente de muncă și boli profesionale.
- Doctorand poate desfășura activități didactice sau de cercetare, potrivit contractului de studii de doctorat
- Perioada desfășurării studiilor universitare de doctorat este asimilată, conform legislației în domeniul pensiilor

Grant doctoral 50 mii lei/per an cu un salariu de cercetător-doctorand de 2500 lei cu angajamentul Institutului/Universității să mai asigure 1500 lei din proiecte de cercetare

Pentru început s-ar putea demara cu 100 de granturi doctorale – fond 5 mln